

29.06.2021

Asia/3

§ 366

Maalämpötyöryhmän selvitys geoenergiakaivojen sijoittamisesta yleisille alueille

HEL 2021-007057 T 10 00 00

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti

- kehottaa kaupunkiympäristön toimialan ilmastoyksikköä valmistelemaan yhteistyössä muiden toimialan palveluiden kanssa ohjeen energiakaivojen sijoittamiseksi yleisille alueille tarvittavine sopimusmalleineen sekä tuomaan ohjeen kaupunkiympäristölautakunnan päätettäväksi
- todeta, että ohjeen sekä sopimusmallien valmistelun yhteydessä huomioidaan muun ohella lainsäädäntöön, yleisten alueiden käyttöön ja tulevaan käyttöpotentiaaliin sekä maisema-, luonto-, kaupunkikuvalliset vaikutukset

Lautakunta toteaa että päätöksessä mainittu työ tulee saada valmiiksi tammikuun 2022 loppuun mennessä.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli yksikön päällikkö Kaisa-Reetta Koskinen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta toteaa että päätöksessä mainittu työ tulee saada valmiiksi tammikuun 2022 loppuun mennessä.

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Kaisa-Reetta Koskinen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 22816
kaisa-reeta.koskinen(a)hel.fi
Ilkka Vähäaho, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37811
ilkka.vahaaho(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää

- kehottaa kaupunkiympäristön toimialan ilmastoyksikköä valmistelemaan yhteistyössä muiden toimialan palveluiden kanssa ohjeen energiakaivojen sijoittamiseksi yleisille alueille tarvittavine sopimusmalleineen sekä tuomaan ohjeen kaupunkiympäristölautakunnan päätettäväksi
- todeta, että ohjeen sekä sopimusmallien valmistelun yhteydessä huomioidaan muun ohella lainsäädäntöön, yleisten alueiden käyttöön ja tulevaan käyttöpotentiaaliin sekä maisema-, luonto-, kaupunkikuvalliset vaikutukset

Esittelijän perustelut

Energiasektori on tällä hetkellä teknologia- ja markkinamurroksessa ja kaupunki on pormestarin johdolla käynnistänyt tiekarttatyön Helsingin hiilineutraaliin lämmityskokonaisuuteen liittyen. Tavoitteena on rakentaa edistyksellinen ja hiilineutraali lämmityskokonaisuus, joka huomioi eri toimijat ja mahdollistaa innovoinnin. Lisäksi kaupungin intressi on varmistaa, että kaupunkiorganisaation eri toiminnot sekä Helen pystyvät etenemään muutoksessa ilmaston ja talouden kannalta mahdollisimman optimaalisella tavalla, ja myös hyödyntämään muutoksen tuomat mahdollisuudet parhaalla tavalla.

Helsinki Energy Challenge -kilpailu osoitti, että lämmityskokonaisuuteen liittyä monitahoisia haasteita, jolloin kaupungin rooli korostuu. Edessä on jättimäinen systeeminen muutos, mikä vaatii kaupungilta uudenlaista otetta ja ymmärrystä asiakokonaisuuteen ja laajemmin energiakysymyksiin sekä organisaatio- ja toimialarajat ylittävää tiivistä yhteistyötä. Lämmitys tulee sähköistymään ja lämpöpumppujen rooli lämmityksessä tulee kasvamaan. Tämän lisäksi keskitettyjen ratkaisujen rinnalla tarvitaan huomattava määrä hajautettua tuotantoa. Hajaute- tun tuotannon kasvattaminen edellyttää muutoksia myös maankäytön suunnittelussa ja luvituksessa, jotta kunnianhimoisiin tavoitteisiin päästään.

Keväällä 2021 käynnistetyn tiekarttatyön ensimmäisessä vaiheessa muodostetaan parhaaseen asiantuntemukseen perustuva tietopohja ja kokonaisnäkemys energiamurroksesta ja sen ajureista sekä niiden vaikutuksesta Helsingin lämmityskokonaisuuteen. Työhön osallistuvat tiiviisti kaupungin ja Helenin edustajia sekä ulkopuolisia energia-alan asiantuntijoita. Toisessa vaiheessa ryhdytään rakentamaan, tietopohjaan perustuen, tiekarttaa muutoksen aikaansaamiseksi. Tiekartta ja

sen avulla tunnistetut toimenpiteet tulevat todennäköisesti jalkautumaan kaupunkiorganisaatioon eri tasoisina toimina. Jo tällä hetkellä on selvää, että maankäytön suunnittelun rooli energiakysymyksissä tulee kasvamaan merkittävästi. Maankäytön rooli energiamurroksen ohjauksessa tulee olla erittäin merkittävä, mutta lisäksi tarvitaan myös passiivista, mahdollistavaa roolia.

Kiinnostus maalämmön käyttöön alueellisissa ja erillISRatkaisuissa on viime vuosina kasvanut huomattavasti johtuen maalämmön hintakilpailukyvyn merkittävästä parantumisesta. Vuonna 2018 hyväksytyn Hiili-neutraali Helsinki-ohjelman taustalaskennassa paikallisesti tuotetun uusiutuvan energian osuudeksi vuonna 2035 arvioitiin 15 % lämmitysenergian (n 1 TWh) kulutuksesta. Tällä hetkellä maalämmöllä tuotetaan kokonaislämmöntarpeesta noin 1,5 %. Kaupunkialueella maalämmön hyödyntämisen orgaanista kasvua rajoittaa kuitenkin tonttien koko eli vain tontille rajattuna energiakaivoista ei ole mahdollista saada riittävä lämpöpeittoa rakennuksen tarpeisiin.

Koska kiinnostus ja toisaalta tarve yleisille alueille toteutettavista energiakaivoista on kasvanut, on syytä selvittää ne ehdot ja rajaukset, joilla toteutuksia yleisille alueille voidaan toteuttaa. Koska yleisten alueiden käytössä geoenergiaresurssina voi olla vaikutusta esimerkiksi yleisten alueiden muuhun käyttöön, on tärkeää etukäteen selvittää asiat, jotka luvituksessa ja kaivojen toteutuksissa tulee ottaa huomioon.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Kaisa-Reeta Koskinen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 22816
kaisa-reeta.koskinen(a)hel.fi
Ilkka Vähäaho, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37811
ilkka.vahaaho(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Maalämpötyöryhmä
KYMP/Manninen Rikhard, Randell Mari, Sänntti Outi

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 22.06.2021 § 358

Postiosoite

PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite

Työpajankatu 8
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin

09 310 1691

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F106 8000 1200 0626 37

Alv.nro

F102012566